

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžfk/34/2019
Identifikačné číslo spisu: 5318202328
Dátum vydania rozhodnutia: 14.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5318202328.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: G. Y. P., A.XX.XX.XXXX, W. X. XX, N., právne zastúpený: JUDr. Sabína Hodoňová, PhD., advokátka, Mariánske námestie 31, Žilina, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 430814/2018 zo dňa 25.07.2018, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/100/2018-17 zo dňa 21. novembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/100/2018-17 zo dňa 21. novembra 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline podľa § 98 ods. 1 písm. f/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „Správny súdny poriadok“ alebo „SSP“) odmietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 430814/2018 zo dňa 25.07.2018. Predmetným rozhodnutím žalovaný podľa § 74 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Daňový poriadok“) potvrdil rozhodnutie Mesta Čadca č. 003831/2018 zo dňa 24.04.2018, ktorým bola žalobcovi podľa zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov vyrubená daň z nehnuteľností za zdaňovacie obdobie 2018 v sume 17,20 €.

2. Krajský súd v Žiline v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že s účinnosťou od 01.07.2016 musí byť žalobca v konaní pred správny súdom v zásade zastúpený advokátom, pričom už aj žaloba musí byť spísaná advokátom. Krajský súd konštatoval, že z obsahu žaloby nezistil, že by sa v predmetnej veci jednalo o výnimku z povinného právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 2 SSP, žaloba nebola spísaná advokátom, žalobca nebol ani právne zastúpený v súvislosti s konaním pred správny súdom. V dôsledku nesplnenia procesných podmienok zo strany žalobcu krajský súd pri aplikácii § 98

ods. 1 písm. f) SSP žalobu odmietol.

3. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáhal, aby kasačný súd zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/100/2018-17 zo dňa 21. novembra 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP. Žalobca zároveň žiadal, aby mu kasačný súd priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Žalobca v kasačnej sťažnosti uviedol, že dôvodom odmietnutia žaloby bola skutočnosť, že táto nebola spísaná advokátom v rozpore s § 49 ods. 1 SSP, pričom z jej obsahu súd nezistil, že by sa v danej veci jednalo o výnimku z povinného právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 2 SSP. Žalobca v tejto súvislosti zdôraznil, že absenciu právneho zastúpenia advokátom v správnom súdnictve je možné odstrániť tým, že si žalobca zvolí kvalifikovaného zástupcu a plnomocenstvo doloží k žalobe. Krajský súd žalobcu na predloženie plnomocenstva nevyzval a bez ďalšieho vydal napadnuté rozhodnutie. Predmetný postup označil žalobca za príliš formálny.

5. Žalobca poukázal na znenie § 26 SSP, ktoré priamo predpokladá vznik situácie, v ktorej nie je žalobca zastúpený advokátom. V zmysle daného ustanovenia absencia zastúpenia advokátom nie je dôvodom, aby správny súd neposkytol účastníkovi konania poučenia a nepoučil ho o možnosti zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Správny súdny poriadok tak predpokladá začatie konania aj bez zastúpenia advokátom.

6. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. Správny súd mal podľa názoru žalobcu zrealizovať svoju poučovaciu povinnosť v zmysle § 26 SSP a v zmysle § 161 ods. 3 CSP mal žalobcu vyzvať na odstránenie prekážky konania zvolením si advokáta, či oslovením Centra právnej pomoci so žiadosťou o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

7. Žalobca dospel k záveru, že správny súd svojim postupom a odmietnutím podanej žaloby bez uskutočnenia potrebného poučenia a výzvy znemožnil žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Žalovaný sa k podanej kasačnej sťažnosti nevyjadril

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd v zmysle § 438 ods. 2 SSP preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

10. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

11. Podľa § 25 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencii. Ak niektorá otázka nie je riešená ani v Civilnom sporovom poriadku, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva.

12. Podľa § 49 ods. 1 SSP, žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

13. Podľa § 49 ods. 2 SSP, žalobca nemusí byť zastúpený podľa odseku 1

a) vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu podľa § 12,

b) v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b) až e), g) a i),

c) v konaní o správnej žalobe vo veciach slobodného prístupu k informáciám podľa osobitného predpisu,

d) ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.

14. V zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je právne zastúpenie advokátom v konaní pred správnym súdom obligatórne, s výnimkou, ak má žalobca, jeho zamestnanec, resp. člen, ktorý za neho na správnom súde koná, alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ako aj v prípadoch vymedzených v § 49 ods. 2 SSP. Správny súdny poriadok v ustanovení § 49 ods. 1 zároveň explicitne stanovuje, že podmienka povinného právneho zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby.

15. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že povinné právne zastúpenie žalobcu advokátom predstavuje procesnú podmienku v zmysle § 97 SSP, na splnenie ktorej je správny súd povinný vždy prihliadať. Výnimku predstavujú iba prípady vymedzené v § 49 ods. 2 SSP, resp. § 49 ods. 1 SSP prvej vety za bodkočiarkou.

16. Z obsahu súdneho spisu mal Najvyšší súd Slovenskej republiky za preukázané, že podaním zo dňa 23.08.2018, doručeným Okresnému súdu Čadca dňa 24.08.2018, sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 430814/2018 zo dňa 25.07.2018. Na základe obsahu podania Okresný súd Čadca dospel k záveru, že v danom prípade sa jedná o správnu žalobu a uznesením č. k. 16C/64/2018-12 zo dňa 24. septembra 2018 vec postúpil Krajskému súdu v Žiline, ako súdu vecne a miestne príslušnému na jej prejednanie. Krajský súd v Žiline následne kasačnou sťažnosťou napadnutým uznesením č. k. 31S/100/2018-17 zo dňa 21. novembra 2018 odmietol správnu žalobu z dôvodu, že táto nebola v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 SSP spísaná advokátom, pričom správny súd z jej obsahu nezistil, že by sa v danej veci jednalo o výnimku z povinného právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 2 SSP.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel v otázke povinného zastúpenia žalobcu k obdobnému záveru, ako krajský súd, a to, že v prejednávanej veci neboli splnené podmienky odôvodňujúce výnimku z povinného právneho zastúpenia žalobcu v konaní pred správnym súdom. Z uvedeného dôvodu bol žalobca povinný splnomocniť advokáta na jeho zastupovanie jednak pri spísaní samotnej správnej žaloby, ako aj v nasledujúcich fázach konania pred správnym súdom.

18. Naproti tomu, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožňuje s postupom, ktorý krajský súd po zistení nesplnenia podmienky povinného právneho zastúpenia žalobcu zvolil, spočívajúcom v odmietnutí správnej žaloby, bez uskutočnenia akýchkoľvek krokov smerujúcich k odstráneniu uvedeného nedostatku.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva názor, že v prípade, ak nie je žalobca zastúpený advokátom v konaní pred správnym súdom, na ktoré sa nevzťahuje výnimka z povinného právneho zastúpenia, ide o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň zdôrazňuje, že pri identifikovaní nedostatku danej procesnej podmienky je podstatné, aby správne súdy nepostupovali príliš formalisticky a nepristupovali „automaticky“ k odmietnutiu správnej žaloby, čím by mohlo dôjsť k zásahu do práva žalobcu na prístup k správne súdu.

20. V situácii, keď z obsahu podanej správnej žaloby vyplýva, že žalobca nebol pri jej spísaní zastúpený advokátom, resp. že absentuje udelenie plnej moci advokátovi na konanie o podanej správnej žalobe, správny súd by mal zrealizovať vhodné opatrenia za účelom odstránenie tohto nedostatku, a to v podobe výzvy adresovanej žalobcovi, aby si v primeranej lehote zvolil advokáta (§ 161 ods. 3 CSP v spojení s § 25 SSP). Výzva na odstránenie uvedeného nedostatku, zrealizovaná vo forme uznesenia (§ 59 ods. 1 SSP), by mala zároveň obsahovať poučenie o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so

žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci, ako aj poučenie o tom, že pokiaľ si žalobca v stanovenej lehote nezvolí advokáta, resp. nepožiadá o jeho určenie, správny súd jeho žalobu v zmysle ustanovenia § 98 ods. 1 písm. f/ SSP odmietne.

21. V závislosti od aktivity žalobcu bude následne prichádzať do úvahy buď odmietnutie žaloby (pokiaľ si žalobca v primeranej lehote nezvolí advokáta, resp. sa neobráti na Centrum právnej pomoci) alebo pokračovanie v konaní. V prípade, ak si žalobca v stanovenej lehote zvolí na zastupovanie advokáta a preukáže túto skutočnosť písomným splnomocnením, predloženým správnomu súdu v požadovanej podobe, je potrebné nedostatok procesnej podmienky, spočívajúci v absencii obligatórneho právneho zastúpenia, považovať za odstránený. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje v tejto súvislosti za podstatné upozorniť na skutočnosť, že v ďalšom konaní pred správnym súdom bude potrebné považovať za relevantnú žalobu podanú v lehote ustanovenej Správnym súdnym poriadkom alebo osobitným predpisom. Inými slovami povedané, pokiaľ žalobca prostredníctvom zvoleného, resp. ustanoveného advokáta doloží správnomu súdu žalobu až po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, správny súd (s odkazom na koncentračnú zásadu) bude vychádzať z obsahu žaloby podanej do jej uplynutia s tým, že bude viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby (§ 134 SSP), pokiaľ zákon neustanovuje inak.

22. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v prejednávanej veci nebolo možné potupovať inak, ako uznesenie krajského súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu v zmysle ustanovenia § 462 ods. 1 SSP na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu bude dodatočne vyzvať žalobcu na predloženie plnomocenstva udeleného advokátovi na účely zastupovania v konaní pred správnym súdom. V prípade, ak žalobca v stanovenej lehote predloží súdu plnú moc na zastupovanie v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 430814/2018 zo dňa 25.07.2018, krajský súd zrealizuje príslušné kroky smerujúce k prejednaniu a meritórnemu rozhodnutiu danej veci. Krajský súd zároveň v zmysle ustanovenia § 467 ods. 3 SSP rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.